

УДК 343.97
DOI 10.36919/ELJ.1.2023.46

О. А. Тимошенко,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри права,
Приватний вищий навчальний
заклад «Європейський університет»
ORCID ID 0000-0003-0006-1949;

П. Ю. Кравчук,
кандидат юридичних наук, доцент,
декан юридичного факультету,
Приватний вищий навчальний
заклад «Європейський університет»
ORCID ID 0000-0003-4246-974X

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ЗАГРОЗА РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ ТА СТАБІЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Стаття присвячена особливостям протидії та боротьби з таким негативним явищем, як корупція в Україні, що є однією із основних загроз розвитку держави та стабільності суспільства, основним правовим ознакам і критеріям класифікації корупції, корупційним правопорушенням як однією із основних форм корупції, ролі антикорупційних та інших правоохоронних органів щодо протидії корупції в Україні, боротьбі із корупцією в умовах воєнного стану, а також як умова вступу до європейського співтовариства та дослідження шляхів зниження рівня корупції в Україні в сучасних умовах.

Досліджено поняття корупції та корупційних правопорушень як комплексного поняття, зокрема здійснено аналіз самого поняття корупції як правового явища. Охарактеризовано одну із найнебезпечніших форм корупції — корупційні правопорушення.

Розглянуто питання важливості дотримання Антикорупційної стратегії як документа, спрямованого на координацію та узгоджену дію всіх органів влади з метою ефективної протидії корупції.

Визначено роль і місце державних інституцій у протидії корупції під час російської агресії проти України та роль і місце антикорупційних реформ під час широкомасштабного вторгнення рф в Україну.

Зроблено висновок, що на сьогодні є значна потреба у формуванні та реалізації ефективної і скоординованої державної політики протидії корупції, у встановленні та заохочуванні ефективних практик, які спрямовані на запобігання корупції, що мають відображатися в конкретних результатах, а також у суттєвому рівні зниження цього негативного явища.

Ключові слова: корупція, корупційні правопорушення, рейдерство, Антикорупційна стратегія, Національне агентство з питань запобігання корупції, антикорупційні реформи, міжнародні стандарти, Європейський Союз.

Постановка проблеми та її актуальність. Корупція є однією із найбільших загроз розвитку та стабільності держави за часів незалежності. Це негативне явище продовжує залишатися актуальним навіть під час широкомасштабного вторгнення росії в Україну.

Питання можливого вступу України до Європейського Союзу залишається актуальним упродовж багатьох років, практично увесь час з того моменту, як Україна стала незалежною. Та ще більш важливим воно стало після широкомасштабного вторгнення рф в Україну в умовах російської військової агресії. Якщо вступ залишається досить недосяжним саме наразі, необхідно визначити шляхи розвитку відносин України із Європейським Союзом та конкретизувати напрями співпраці для досягнення поставленої мети у майбутньому, а також зосередитися на виконанні умов, які ставлять перед нашою державою європейські інституції, особливо важливе місце займає саме боротьба із корупцією.

Для розвитку держави, а також успішного набуття членства в Європейському Союзі Україні необхідно продовжувати впроваджувати та послідовно здійснювати необхідні реформи, серед яких першочерговою є саме протидія корупції. Хоча результати цих реформ про-

являться у довгостроковій перспективі, державі необхідно і надалі активно працювати над зміцненням свого правового, інституційного та адміністративного потенціалу. Важливо забезпечити стабільність і прозорість бізнес-середовища, покращити умови для інвестицій та сприяти розвитку підприємництва. Також потрібно мати стає економічне зростання, підвищення рівня життя населення та зменшення розбіжностей між регіонами. Однак сьогодні найважливішим етапом залишається відновлення і захист територіальної цілісності держави та перемога над сусідом-агресором. Перед Україною стоять важливі завдання повоєнного відновлення і відбудови країни, але це не повинно стати перешкодою на шляху до євроінтеграції та системній протидії корупції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню поняття корупції та корупційних правопорушень як комплексного поняття приділяли увагу у своїх працях такі відомі вчені, як П. Андрушко, В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Борисов, В. Бутузов, А. Боровик, А. Волобуєв, В. Гончаренко, І. Голосніченко, С. Гусаров, М. Гуцалюк, С. Дерев'янка, Р. Калюжний, Н. Карпов, В. Лисиченко, В. Маляренко, Є. Моїсєєв, Г. Пожидаєв, Є. Скулиш, Є. Стрельцов, В. Сущенко, В. Тацій, С. Шепетько, М. Шумило та ін.

Водночас варто зазначити, що стан наукових досліджень із питань, які стосуються корупції як загрози розвитку держави та стабільності суспільства, на сьогодні науковцями досліджений неповною мірою, а тому тема цієї наукової статті залишається досить актуальною та такою, що має важливе теоретичне і практичне значення.

Метою цієї статті є вивчення та дослідження стану наукових розробок із питань, що стосуються протидії корупції та впливу цього негативного явища на розвиток держави і стабільність суспільства.

Вітчизняне законодавство поняття «корупція» відображає в Законі України «Про запобігання корупції», відповідно до якого корупція — це використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або, відповідно, обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [8].

Аналіз поняття «корупція» дає підстави стверджувати, що серед основних ознак цього правового явища варто виокремити такі: 1) вчиняється спеціальним суб'єктом права (корупція здійснюється особливими суб'єктами права); 2) вчиняється у межах службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей (дії із корупції здійснюються в межах службових повноважень або пов'язаних із ними можливостей); 3) здійснюється з метою отримання неправомірної вигоди (корупція має на меті отримання неправомірної вигоди для себе або інших осіб); 4) вчиняється у певній формі (законодавець визначає дві форми вчинення корупції: прийняття неправомірної вигоди та прийняття обіцянки / пропозиції неправомірної вигоди); 5) результатом є неналежне виконання обов'язків (корупція призводить до неналежного виконання обов'язків).

Основними критеріями класифікації корупції є: територіальна ознака (внутрішньодержавна (національна) та транснаціональна корупція); форма вчинення (хабарництво, шахрайство, вимагання, розтрата (привласнення), публічні кошти, клієнтизм, лобізм, фаворизм, кумівство (непотизм), захоплення держави (state capture) [3, с. 8].

Крім вищезазначених видів корупції, враховуючи визначення цього правового явища в Законі України «Про запобігання корупції», можна виокремити такі види залежно від форми вчинення корупційного діяння: прийняття неправомірної вигоди та прийняття обіцянки / пропозиції неправомірної вигоди.

За часом дії корупцію можна розрізняти на однократну (однократне діяння) та пролонговану. Залежно від сфери життя виділяють політичну, економічну, управлінську, соціальну, правову корупцію. Щодо виду юридичної відповідальності, особа може бути притягнута до кримінальної, адміністративної, цивільної чи дисциплінарної відповідальності.

Ефективна боротьба з корупцією в Україні, крім наявності відповідної політичної волі, вимагає належного законодавчого забезпечення, формування ефективної системи державних органів, належного координування у напрацюванні та реалізації антикорупційної політики, а також впровадження заходів щодо запобігання корупції та подолання її наслідків [6, с. 150].

Водночас потрібно визнати, що корупція не лише становить загрозу розвитку держави та стабільності суспільства, але й сприяє підриву її демократичних інститутів і цінностей.

Розповсюдження корупції має досить негативний вплив на формування та функціонування органів державної влади, підриває довіру громадян до них, руйнує принцип верховенства права і розшатовує основи моралі та почуття справедливості в суспільстві. Крім того, це підриває авторитет України на міжнародній арені, створюючи тим самим безпосередню загрозу національній безпеці [10, с. 213].

Однією із найнебезпечніших форм корупції є корупційні правопорушення. Корупційне правопорушення — це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Погоджуючись із поглядом О. В. Шемякіна, варто визнати, що протидія корупційній злочинності включає три комплекси (напрями), які охоплюють різні аспекти зусиль суспільства та держави для обмеження корупційних злочинів у соціально прийнятних рамках: 1) запобігання поширенню корупції як соціального явища; 2) уникнення вчинення корупційних злочинів; 3) кримінально-правова реакція на вчинені корупційні злочини [11, с. 17].

2022 року Україна набрала 33 бали за методологією Стокгольмського міжнародного інституту дослідження проблем корупції (CPI) — найвищий показник країни з часів впровадження оновленої методології. За останні 10 років показник України зріс на 8 балів [4].

Незважаючи на російське вторгнення, Україна продемонструвала, що її прогрес у боротьбі із корупцією — це сталий процес, який триває навіть у найскладніший період історії держави.

Російська агресія стала випробуванням для всіх українських державних інституцій, включаючи органи антикорупційної системи, які були створені після Революції Гідності. Навіть в умовах воєнного часу, незважаючи на обмеження, робота антикорупційних органів продовжувалася і її результати були помітними. Також варто зазначити, що саме 2022 року українська влада виконала ряд обіцянок, що стосувалися антикорупційних заходів [4].

Серед безсумнівних позитивів минулого року відбулося прийняття державної Антикорупційної стратегії, довгоочікуване призначення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), що стало пусковою силою для активізації розслідувань топ-корупційних справ.

Основними заходами боротьби з корупцією та здійснення антикорупційного контролю є: 1) моніторинг поведінки та службових контактів державних службовців. Періодичний аналіз документів, що стосуються діяльності державного службовця впродовж певного періоду; 2) визначення кола осіб, які мають службові контакти з державним службовцем із корисливих мотивів, і систематичне встановлення осіб, з якими такі контакти відбуваються; 3) проведення співбесіди із державним службовцем, керівником та іншими працівниками органу виконавчої влади щодо конкретних питань; 4) планові перевірки діяльності державного службовця із оцінкою законності та обґрунтованості його дій; 5) аналіз даних оперативного, статистичного та інших облікових видів; 6) моніторинг конкретних управлінських процедур і прийняття рішень, у разі яких часто відбуваються корупційні правопорушення; 7) систематичний аналіз поведінки посадових осіб, які відіграють ключову роль у прийнятті рішень [6, с. 154].

Безумовно, корупція є серйозною проблемою України на шляху свого розвитку і боротьба з нею є досить важливим завданням для наближення нашої держави до європейських стандартів. Сьогодні необхідно посилити правоохоронні органи, забезпечити повну незалежність судової системи та впроваджувати ефективні механізми запобігання і припинення корупційних дій.

Важливим елементом боротьби із корупцією в Україні є антикорупційні реформи. Основною метою антикорупційної реформи є суттєве зменшення рівня корупції в Україні, зниження втрат державного бюджету та бізнесу через корупційні практики, а також підвищення міжнародного статусу України в рейтингах, які визначають рівень корупції. Досягнення цієї мети передбачає ефективну реалізацію нової Антикорупційної стратегії та успішне впровадження новаторських антикорупційних механізмів. Антикорупційна стратегія — це документ, спрямований на координацію та узгоджену дію всіх органів влади з метою ефективної протидії корупції.

2022 року був ухвалений Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки», яким було затверджено Антикорупційну стратегію на період з 2021 по 2025 роки. Основною метою цієї стратегії є досягнення суттєвого прогресу в запобіганні й протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх рівнів державної та місцевої влади. Антикорупційна стратегія визнає корупцію

ключовою перешкодою стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів [1].

Так, згідно із даними стандартного опитування щодо рівня корупції найважливішим напрямом у боротьбі з корупцією, який є пріоритетним для бізнесу (57 % респондентів) і населення України (52 % респондентів), є очищення від корупції судової системи. Для населення України іншими пріоритетними напрямами (в порядку спадання) є охорона здоров'я (38 %), поліція і прокуратура (37 %), державний сектор економіки (27 %), податкова та митна сфери (25 %), а також фінансування партій і виборчих кампаній (21 %). Із точки зору представників бізнесу, найбільш пріоритетними напрямами у протидії корупції є поліція і прокуратура (41 %), податкова та митна сфери (32 %), фінансування партій і виборчих кампаній (25 %), охорона здоров'я (24 %), оборона і безпека (23 %) [1].

Розробка та координація впровадження Антикорупційної стратегії покладаються на Національне агентство з питань запобігання корупції, що закріплено на законодавчому рівні. З метою забезпечення високої якості документа Національне агентство з питань запобігання корупції залучило експертів, громадських активістів, міжнародних партнерів та всіх зацікавлених громадян через онлайн-обговорення, які відбулися на початку липня 2022 року [13].

Серед антикорупційних механізмів важливе місце відводиться, зокрема, декларуванню майнового стану публічних службовців, запобігання та вирішенню конфліктів інтересів, перевірці доброчесності службовців та моніторингу їхнього способу життя. Подолання політичної корупції вимагає радикальної реформи системи політичного фінансування. Крім того, використання передових технологій, зокрема створення доступу до інформації у формі «відкритих даних», є ключовим для забезпечення прозорості та відкритості державних процесів.

Ефективна боротьба проти корупції в Україні вимагає не лише наявності відповідної політичної волі, але й належного законодавчого забезпечення. Це включає комплекс нормативно-правових приписів, які регулюють механізми запобігання корупції та визначають відповідальність за корупційні порушення. Також необхідно формувати ефективну систему державних органів, забезпечуючи належне координування формування і реалізації антикорупційної політики, а також вживати превентивних заходів для запобігання корупції та подолання її наслідків.

В умовах війни виникає нагальна потреба у посиленні боротьби із корупцією шляхом внесення змін і доповнень до чинного законодавства. Це особливо актуально, оскільки після перемоги очікується масштабне фінансування від партнерів для відновлення економіки й інфраструктури. Зазначимо, що у разі згадування про «фінансування» деякі представники державного апарату можуть виявити неприродний інтерес і створювати нові офшорні рахунки. Антикорупційна система України навіть у мирний час виявлялася недостатньо ефективною, але в умовах війни вітчизняні правоохоронні органи загалом працюють над розслідуванням військових кримінальних правопорушень [12, с. 88].

Отже, профілактика та запобігання і протидія будь-яким корупційним правопорушенням залишається найважливішим завданням в Україні. Національний законодавець охопив поняття «корупційне правопорушення» як кримінальні та адміністративні прояви протиправної поведінки посадових осіб органів державної влади й осіб, яким делеговані державні функції, зокрема у сфері боротьби з корупцією, за умови, що об'єктивні та суб'єктивні сторони дії чи бездіяльності характеризуються отриманням неправомірної вигоди посадовою особою чи пов'язаними з нею особами [9, с. 216].

Запобігання корупційній злочинності є системним та науково обґрунтованим процесом, який включає комплекс заходів, орієнтованих на зменшення негативних чинників корупційної злочинності й обмеження поширення корупції у суспільстві. Ефективна стратегія у цьому напрямі передбачає протидію корупційній злочинності з акцентом на попереджувальний характер, спрямований на усунення та нейтралізацію причин і умов, що сприяють вчиненню корупційних дій. Ключовим елементом цього підходу є визначення та врегулювання криміногенних чинників, що впливають на формування особистості осіб, які вчиняють корупційні злочини. Теоретико-методологічне забезпечення протидії корупційній злочинності визнає важливість запобігання цьому соціально-правовому явищу, яке має бути взяте за основу поряд із іншими формами боротьби [7, с. 79].

Стратегічною метою антикорупційної політики є ефективна протидія корупції на рівні державної влади та місцевого самоврядування. Досягнення цієї мети передбачає підвищення прозорості їхньої діяльності, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, а також забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення. Реалізація антикорупційної політики передбачає поступо-

ве зниження рівня корупції в державі та налагодження дієвого механізму запобігання і протидії корупції в Україні. У цьому контексті важливо визначати стратегічні та тактичні цілі протидії корупції, ставити завдання перед конкретними органами державної влади і вибирати ефективні засоби для протидії корупції [5, с. 63–64].

На нашу думку, з метою удосконалення антикорупційної політики варто впроваджувати додаткові заходи для активізації боротьби та запобігання корупції.

Необхідно створити сприятливі умови для зміни суспільного ставлення до повідомлення про випадки корупції. Кожна особа повинна відчувати впевненість у можливості безпечно повідомляти про корупційні події, які вона може спостерігати, або про спроби залучення її до корупційних дій. Для цього варто розглянути впровадження спеціального законодавчого акта або внесення змін до існуючих щодо осіб, які розкривають корупційні вчинки, забезпечити анонімність їхніх повідомлень, визначити порядок реалізації цього права та гарантувати їх безпеку після проведення розслідувань і винесення судового рішення.

Негативний вплив корупції додатково проявляється у падінні авторитету країни загалом, органів державної влади та моральних цінностей у суспільстві. Корупція спричиняє проникнення кримінальних елементів у державно-управлінські та суспільні відносини і підриває економічні та політичні засади держави, блокує надходження інвестицій, що призводить до тінізації економіки і багатьох інших негативних наслідків. Після одержання перемоги над державою-агресором перед Україною стане актуальним розв'язання ряду економічних, політичних та соціальних проблем, спричинених війною і посиленням корупції.

Сталість антикорупційного прогресу України часто ґрунтується на співпраці громадянського суспільства, бізнесу та держави. Це найбільш яскраво виявилось у впровадженні інноваційних рішень, які не лише допомогли нашій країні усунути можливості корупції впливати на певні процеси, а й стали позитивними прикладами, якими зацікавлюються інші країни.

Отже, ефективна боротьба проти корупції в Україні в умовах воєнного стану продовжується. Крім наявності відповідної політичної волі, така діяльність потребує належного законодавчого забезпечення — комплексу нормативно-правових приписів, що регулюють механізми запобігання корупції та встановлюють відповідальність за корупційні порушення. Важливими є формування дієвої системи державних органів, належне координування формування та реалізації антикорупційної політики, проведення превентивних заходів щодо запобігання корупції, а також подолання її в умовах воєнного стану.

Забезпечення втілення ефективної державної політики у сфері протидії корупції передбачає реалізацію системи послідовних та обов'язкових компонентів: 1) формування суспільного запиту (здійснення ефективної боротьби із корупцією вимагає активного суспільного запиту на подолання цього явища. Національна свідомість і готовність громадян виступати проти корупції є ключовим елементом успішної стратегії); 2) забезпечення політичної волі (наявність рішучої політичної волі на рівні влади є визначальним чинником успіху. Влада повинна виявити визначеність і готовність діяти безкомпромісно в протистоянні корупції); 3) застосування невідворотних покарань (забезпечення ефективної боротьби з корупцією передбачає встановлення невідворотних покарань за скоєні корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення. Це може включати суворі адміністративну, кримінальну та інші відповідальності).

Зокрема, розвиток вітчизняного антикорупційного законодавства та процедур прийняття чи відміни відповідних нормативних положень допомагає визначити державну позицію у справі подолання корупції. Проте наявність певної «неоднозначності» у цій сфері може вимагати додаткових зусиль для створення чіткої та стійкої стратегії [2, с. 200].

Висновки. Враховуючи все вищевказане, зазначимо, що наразі є значна потреба у формуванні та реалізації ефективної і скоординованої державної політики протидії корупції, у встановленні та заохочуванні ефективних практик, які спрямовані на запобігання корупції. Це вимагає спільної роботи всіх державних органів і суспільства, спрямованої не лише на викорінення корупції як явища, але й на усунення умов, що спричиняють її виникнення. Отже, поряд із відсічню військової агресії боротьба з корупцією стає не менш актуальним пріоритетом для всіх органів державної влади. Антикорупційна діяльність не тільки відповідних органів, а і громадянського суспільства має стати запорукою найближчої реалізації стратегічного напрямку розвитку нашої держави, а саме членства в європейському співтоваристві.

Це охоплює боротьбу з корупцією, поліпшення ділового клімату, реформу судової системи, забезпечення дотримання прав людини, адаптацію системи законодавства до європейських стандартів та багато інших аспектів. Проте євроінтеграція — це не тільки ряд політич-

них і соціально-економічних реформ. У перспективі це — стан публічності державної влади і політики, утвердження європейських цінностей, формування та розвиток свідомого й активного громадянського суспільства, яке гарантує громадянам можливості впливати на процеси розробки і впровадження державних рішень та забезпечує прозорість дій державних органів.

Оскільки боротьба із корупцією є довготривалим процесом, який вимагає застосування різноманітних методів і прийомів, вважаємо, що розумно та досить важливо продовжувати проводити наукові дослідження у цій сфері для виявлення нових можливостей та їхнього практичного впровадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикорупційна стратегія 2021–2025 / вебсайт. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> (дата звернення: 17.11.2023).
2. Гулак О. В., Курило В. І., Дубчак Л. М. До питання про шляхи подолання корупції в Україні. Право та державне управління. С. 196–201 / вебсайт. URL : http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2021/31.pdf (дата звернення: 17.11.2023).
3. Запобігання корупції : підручник / Б. М. Головкін та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.
4. Індекс сприйняття корупції / вебсайт. URL : <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 17.11.2023).
5. Корупційна злочинність в Україні: сучасний стан, детермінанти та запобігання : навч. посіб. / за ред. О. М. Джузи, Е. В. Расюка. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 340 с.
6. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / кер. авт. кол. І. О. Ревак. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 220 с.
7. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії : монографія. Київ : Атіка, 2001. 304 с.
8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України : вебсайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 17.11.2023).
9. Савчук Т. І. Протидія корупції як необхідна умова забезпечення розвитку України. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України. Харків, 2019. С. 215–216.
10. Скулиш Є. Прояви корупції у сучасних умовах. Право України. 2010. № 11. С. 213–227.
11. Шемякін О. В. Протидія і запобігання корупційним злочинам у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2013. 19 с.
12. Шилов С. М. Особливості застосування законодавства щодо запобігання корупції в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2023. Випуск 77, частина 2. С. 86–93.
13. Що таке антикорупційна стратегія / вебсайт. URL : <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiyna-strategiya/> (дата звернення: 17.11.2023).

REFERENCES

1. Anti-corruption strategy 2021–2025 / website. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> (access date: 11/17/2023).
2. Gulak O. V., Kurylo V. I., Dubchak L. M. To the question of ways to overcome corruption in Ukraine. Law and public administration. Pp. 196–201 / website. URL : http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2021/31.pdf (access date: 11/17/2023).
3. Prevention of corruption : textbook / B. M. Golovkin and others ; for general ed. B. M. Golovkin. Kharkiv : Pravo, 2019. 296 p.
4. Corruption perception index / website. URL : <https://cpi.ti-ukraine.org/> (access date: 11/17/2023).
5. Corruption crime in Ukraine: current state, determinants and prevention : training. manual / edited by O. M. Juzhi, E. V. Rasyuk. Kyiv : National. Acad. internal cases, 2018. 340 p.
6. Corruption: theoretical and methodological principles of research / ker. author number I. O. Revak. Lviv : Lviv. state University of Internal Affairs of affairs, 2011. 220 p.
7. Melnyk M. I. Corruption: essence, concepts, countermeasures : monograph. Kyiv : Atika, 2001. 304 p.
8. On prevention of corruption : Law of Ukraine dated 14.10.2014 № 1700-VII // Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine : website. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (access date: 11/17/2023).

9. Savchuk T. I. Anti-corruption as a necessary condition for ensuring the development of Ukraine. Modern European policing and the possibilities of its use in the activities of the National Police of Ukraine. Kharkiv, 2019. P. 215–216.
10. Skulysh E. Manifestations of corruption in modern conditions. Law of Ukraine. 2010. №.11. P. 213–227.
11. Shemyakin O. V. Counteraction and prevention of corruption crimes in the sphere of official and professional activities related to the provision of public services : author's abstract. thesis ... candidate law Sciences : 12.00.08. Kyiv, 2013. 19 p.
12. Shilo S. M. Peculiarities of the application of legislation on the prevention of corruption under martial law. Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University. PRAVO Series. 2023. Issue 77, Part 2. P. 86–93.
13. What is an anti-corruption strategy / website. URL : <https://nazk.gov.ua/uk/antikorupsiijna-strategiya/> (access date: 11/17/2023).

Olga Tymoshenko, Petro Kravchuk. CORRUPTION IN UKRAINE AS A THREAT TO STATE DEVELOPMENT AND SOCIETY STABILITY

The article is devoted to the specifics of countering and fighting against such a negative phenomenon as corruption in Ukraine, which is one of the main threats to the development of the state and the stability of society, the main legal features and criteria for the classification of corruption, corruption offenses as one of the main forms of corruption, the role of anti-corruption and other law enforcement agencies bodies regarding combating corruption in Ukraine, fighting corruption in martial law conditions, as well as a condition for joining the European community and researching ways to reduce the level of corruption in Ukraine in modern conditions.

The concepts of corruption and corruption offenses as a complex concept were studied, in particular, the concept of corruption as a legal phenomenon was analyzed. One of the most dangerous forms of corruption – corruption offenses – is characterized.

The issue of the importance of compliance with the Anti-corruption Strategy, as a document aimed at coordination and concerted action of all authorities in order to effectively combat corruption, was considered.

The role and place of state institutions in combating corruption during the russian aggression against Ukraine and the role and place of anti-corruption reforms during the large-scale invasion of the russian federation into Ukraine are determined.

It was concluded that today there is a great need for the formation and implementation of an effective and coordinated state anti-corruption policy, to establish and encourage effective practices aimed at preventing corruption, which should be reflected in concrete results, as well as in a significant level of reduction of this negative phenomenon .

Key words: corruption, corruption offenses, raiding, Anti-corruption strategy, National Agency for the Prevention of Corruption, anti-corruption reforms, international standards, European Union.